

TEEMU MALMI

Kohti käytännöllisiä teorioita liiketaloustieteissä – toiveajatteluako?¹

TEKES:n pääjohtaja Veli-Pekka Saarnivaara toivoi HKKK:n avajaisissa pitämässään puheessa kauppakorkeakoulun tutkijoita kehittämään käytännöllisiä teorioita. Saman ajatuksen esitti keväällä Suomen Akatemian asettama kaupallisen alan arvioinnin suorittanut ulkomainen asiantuntijatyöryhmä. Miksi TEKES:n johto on huolissaan kaupallisen alan teorioista? Vastaus lienee yksinkertainen. Suomessa syntyy paljon teknologisia innovaatioita, mutta kehitettyä teknologiaa ja tuotteita ei osata aina kaupallistaa. Kansakunnan hyvinvointi ja kilpailukyky riippuu siis pitkälti näiden innovaatioiden kaupallistamisesta eli liiketoimintaosaamisesta, ja liiketoimintaosaamisen kehittämisessä kaupallisen alan tutkijoilla teorioineen voisi olla nykyistä huomattavasti merkittävämpi rooli. Siis sillä edellytyksellä, että teoriat olisivat käytännöllisiä.

Olen itse pohtinut samaa problematiikkaa jo muutaman vuoden. Väitän, että olen itse oppinut laskentatoimesta ja johtamisesta enemmän erilaisten konsultointi- ja kehityshankkeiden kautta, joihin olen vuosien varrella osallistunut kuin akateemisesta tutkimuksesta. Tai toisin sanottuna, useimmista tieteellisistä artikkeleista, joita työni puolesta luen, en koe oppivani juuri mitään uutta, enkä ainakaan mitään sellaista, jota voisin soveltaa käytännössä. Ulkopuolisesta, alaan perehtymättömästä saattaa tuntua hieman kummalliselta, että näinkin käytännönläheisen tieteenalan kuin liiketaloustieteen kohdalla täytyy erikseen toivoa, että kehiteltävien ja testattavien teorioiden tulisi olla hyödyllisiä myös käytännössä. Miksi ulkopuolisten tahojen täytyy esittää toiveita käytännöllisistä teorioista, miksi niitä ei synny itsestään? Pyrin seuraavaksi tarjoamaan selityksen sille,

¹ Virkaanastujaisesityelmä Helsingin kauppakorkeakoulussa 14.10.2005.

TEEMU MALMI, KTT, professori

Helsingin kauppakorkeakoulu, Laskentatoimen ja rahoituksen laitos • e-mail: teemu.malmi@hse.fi

miksi osasta kaupallisella alalla tehtävästä tutkimuksesta, niin Suomessa kuin muuallakin maailmassa, on tällä hetkellä varsin vähän iloa käytännössä. Sen jälkeen pyrin tarjoamaan näkemyksiä siitä, miten edetä kohti käytännöllisiä teorioita liiketaloustieteissä. Otan myös kantaa niihin tekijöihin, jotka työskentelevät tätä tavoitetta vastaan. Tarkastelen näitä teemoja oman tutkimusalueeni, johdon laskentatoimen näkökulmasta. Kuten kaikissa yhteiskuntatieteissä, liian pitkälle meneviä yleistyksiä yhden tapauksen pohjalta suoritetun analyysin pohjalta on syytä varoa. En kuitenkaan jaksa uskoa, että esittämäni havainnot koskisivat vain omaa tutkimusalaani.

Mistä siis johtuu, että liiketaloustieteissä ei kehitetä teorioita, jotka olisivat myös käytännössä hyödyllisiä

70-luvulla laskentatoimen tutkimuksessa tapahtui selkeä muutos. Vallalla ollut normatiivinen eli ohjeita antava tutkimus väistyi ja tilalle tuli nk. positivistinen suuntaus, joka ei nimestään huolimatta suoraan viittaa filosofiasta tutun loogisen positivismiin tai loogisen empirismin oppeihin. Keskeiseksi tehtäväksi muodostui käytännössä vallitsevien lainalaisuuksien etsiminen ja todentaminen. Tieteen tehtäväksi katsotaan vastaaminen kysymykseen, onko perusteltua uskoa jonkin väitteen olevan tosi. Yritysjohtaja taas lähtee usein kysymyksestä kuinka tulisi toimia tietyssä tilanteessa. Kun aikaisempi normatiivinen tutkimus pyrki vastaamaan kysymykseen kuinka tulisi toimia, positivistinen suuntaus pyrkii todentamaan erilaisten teoriasta johdettujen väitteiden paikkansapitävyyden. Yhdysvalloissa ja osin muissa anglosaksisissa maissa tänäänkin vallalla oleva näkemys hyvästä tieteellisestä tutkimuksesta laskentatoimessa perustuu kansan-

taloustieteestä lainattujen teorioiden käyttöön ja positivismiin. Hieman yksinkertaistaen, tutkimuskysymykset johdetaan kansantaloustieteen teorioista, ei yritysjohtoa kiinnostavista teemoista, ja näistä teorioista johdettuja väitteitä testataan laskennan aineistolla. Eli tutkimus pyrkii todentamaan kerta toisensa jälkeen tietyt kansantaloustieteen teoriat valideiksi. Edelleen yksinkertaistaen, positivistit pyrkivät löytämään luonnonlakien kaltaisia riippuvuuksia yhteiskuntatieteissä. Normatiivisuus, eli kannanotot siitä, kuinka tulisi toimia, eivät kuulu tähän tutkimusperinteeseen. Sinänsä tutkimuksen ei tarvitse olla itsessään normatiivista ollakseen käytännöllä hyödyllistä, mikäli tutkimus pystyy osoittamaan missä olosuhteissa minkäkin tyyppiset johtamisratkaisut tuottavat tavallisesti hyviä tuloksia. Valitettavan usein tähän ei kuitenkaan päästä, sillä positivistinen tutkimus laskentatoimessa perustuu tavallisesti myös kestäättömille oletuksille. Esimerkkinä vaikkapa se, että yritykset tekevät yksinomaan rationaalisia päätöksiä ja pystyvät, erotuksena pyrkimyksestä, optimoimaan käyttämiensä laskenta- ja johtamismenetelmien käytön. Mikäli tällainen oletus tehdään, ei ole tarvetta tutkia, johtavatko eri tyyppiset laskenta- ja johtamisratkaisut erilaisiin tuloksiin, sillä määritelmän mukaan erot menestyksessä perustuvat muihin tekijöihin, koska laskenta ja johtamismenetelmät on optimoitu olosuhteet huomioiden. Mikäli Suomessa halutaan tehdä tämän kaltaista tutkimusta, yritysjohtolla ja tutkimusta rahoittavilla julkishallinnon edustajilla on mielestäni oikeutetusti aihetta kysyä, mitä hyötyä tutkimuksesta on, niin lyhyellä kuin pitkälläkään tähtäimellä.

Toinen 80-luvulta lähtien vallalla ollut tutkimussuuntaus on nk. tulkitseva tutkimus. Siinä tutkija pyrkii ymmärtämään organisaatioissa toimivien ihmisten subjektiivisia käsityk-

siä omasta tilanteestaan ja toimintaympäristöstään ja näin ymmärtämään heidän toimiaan ja päätöksiään. Tässä tutkimussuuntauksessa teorian lainataan usein sosiologiasta ja teorioita käytetään eräänlaisina linsseinä, joiden avulla tietoa haetaan ja jäsennetään. Näitä teorioita ei kuitenkaan juurikaan kyseenalaisteta tai kehitetä eteenpäin. Myöskään tähän tutkimustraditioon eivät kuulu kysymykset siitä, miten yrityksiä tai organisaatioita tulisi johtaa. Tavoitteena on hermeneuttisessa hengessä ymmärryksen lisääminen, mutta kukaan ei koskaan sano, mitä hyötyä tästä ymmärryksen lisääntymisestä on ja jos on, minkälaisien mekanismien kautta. Eräät tämän tutkimussuuntauksen edustajat ovat suoraan todenneet, että ei heitä kiinnosta, mitä ihmiset yrityksissä heidän tutkimuksistaan ajattelevat ja että ei heidän tutkimuksistaan tarvitse olla mitään hyötyä käytännön liike-elämälle. Minulle tämänkaltainen asenne on vieras. Asenne on ymmärrettävissä osin siten, että monissa perinteisissä yliopistoissa, kuten esim. Oxfordissa ja Cambridgessa, johtamista ja laskentaa on tutkittu vasta melko lyhyen aikaa. Johtamisen ja laskennan tutkimusta ei muiden alojen edustajien toimesta ole pidetty varsinaisesti tieteenä, ja tieteellisen statuksen ansaitakseen laskentatoimen tutkijat ovat omaksuneet teorioita, menetelmiä ja käytäntöjä luonnontieteistä, kansantaloustieteistä, sosiologiasta ja psykologiasta. Kärjistäen voisi sanoa, että tieteellisen statuksen tavoittelussa on ajauduttu tilanteeseen, jossa tutkimusta tehdään tutkimuksen vuoksi, tieteellisin menetelmin ja lainatuin teorioin, kysymättä sitä, mitä hyötyä siitä on ja kenelle. Valitettavan monet johtamisen- ja laskentatoimen tutkijat kirjoittavat toisilleen ilman pienintäkään kysymystä siitä, miten tutkimus hyödyttää yhteiskuntaa tai yrityksiä laajemmin. Tutkimus on keino meritoitua, ja sitä tehdään, koska siitä

palkitaan, ei siksi, että siitä olisi yhteiskunnalle hyötyä.

Olen edellä väittänyt, että käytännöllisten teorioiden puute alallani johtuu valitsevista tieteenideealeista. Olen samalla maalannut suhteellisen pessimistisen kuvan oman alan tutkimuksen nykytilasta. On hyvä muistaa, että edellä esitetty ei ole koko totuus. Johdon laskentatoimen piirissä on viime vuosina esitelty lukuisa joukko normatiivisia teorioita, joilla on ollut merkittävä vaikutus käytäntöön. Esimerkkeinä näistä teorioista vaikkapa toimintolaskenta ja tuloskortti, jotka molemmat ovat saavuttaneet laajaa suosiota Suomessakin, sekä yrityksissä että julkishallinnon organisaatioissa. Näitä teorioita eivät suinkaan ole esittäneet eturivin akateemiset tutkijat, vaan eräät Harvardin Yliopiston professorit sekä isot konsulttitoimistot. Todettakoon heti, että Harvardin kovasta maineesta huolimatta akateeminen tutkijayhteisö ei ko. professoreita tutkijoina korkealle noteeraa. Osin syynä lienee kateellisuus, sillä näillä normatiivisilla teorioilla Harvardin professorit ovat tehneet miljoonia viime vuosina. Akateeminen tutkijayhteisö ei pidä näitä normatiivisia malleja teorioina, ja ne tuomitaan kärkkäästi konsulttoinniksi. Periaatteessa nämä mallit laajasti ymmärrettyinä kyllä täyttävät tavanomaiset teorian tunnusmerkit. Eli ne sisältävät joukon väittämiä, joiden katsotaan selittävän jotakin ilmiötä. Eli esimerkiksi toimintolaskenta sisältää joukon väittämiä siitä, miten välillisten kustannusten kohdistaminen laskentakohteille tulisi hoitaa ja mitkä vaikutus näillä kohdistusratkaisuilla on yrityksen kannattavuuteen. Teoria väittää, että jos suositeltuja kohdistuseriaatteita ei noudateta, tehdään vääriä päätöksiä jotka johtavat huonoon taloudelliseen tulokseen. Vastaavasti teorian oppeja noudattamalla tuotetaan informaatiota, jonka pohjalta voidaan tehdään talou-

dellisesti järkeviä päätöksiä, joista taas seuraa hyvä taloudellinen tulos. Valitettavasti nämäkään teoriat eivät ole ongelmattomia käytännön yritysjohtajan näkökulmasta. Nämä teoriat yleensä esitetään siinä valossa, että ne sopivat kaikille yrityksille kaikkiin tilanteisiin. Tämä tuskin pitää paikkansa.

Yhteenvetona edellisestä voidaan todeta, että meillä on johdon laskentatoimessa lukuisa joukko muualta lainattuja teorioita, joita hyödynnetään alan tutkimuksessa, mutta joiden edelleen kehittelyyn ei juurikaan panosteta. Näillä teorioilla selitetään uudestaan ja uudestaan samoja asioita eikä teorioiden tai tutkimustulosten käytännön relevanssin perään liikoja kysellä. Toisaalta meillä on lukuisa joukko kaupallisia, normatiivisia teorioita, joita tutkimusyhteisö ei pidä teorioina. Nämä kyllä neuvovat, kuinka tulisi toimia, mutta neuvot annetaan usein kritiikittömässä hengessä. Normatiivisten teorioiden esittäjät eivät myöskään esitä tutkittua tietoa näiden väitteiden paikkansapitävyyden tueksi. Näin ollen näidenkin teorioiden käytännön relevanssin voi niiden suuresta käytännön suosiosta huolimatta ainakin osin kyseenalaistaa.

Mitä tutkijoiden sitten tulisi tehdä kehittääkseen käytännöllisiä teorioita?

Voitaisiin ajatella, että käytännöllisen teorian edustamallani alalla johdon laskentatoimessa tulisi kyetä vastaamaan kysymykseen mitä laskenta- ja johtamismenetelmiä meidän tulisi käyttää, miten ja missä olosuhteissa. Näiden lisäksi ymmärrys siitä, kuinka erilaisia kehitys- ja muutoshankkeita tulisi viedä läpi, olisi tarpeen. Näihin kysymyksiin voidaan tuoda vastauksia ainakin kolmella eri lähestymistavalla. Ensimmäinen on pitäytyä perinteisen positivist-

tisen tai tulkitsevan tutkimuksen lähestymistavoissa, hieman muutetuin kysymyksenasetteluin, oletuksin ja toimintamallein. Toinen tapa luoda käytännölle hyödyllisiä teorioita on tarkastella normatiivisten teorioiden rajoja. Kolmas potentiaalinen lähestymistapa on nk. konstrukttiivinen tutkimusote.

Mikäli tarkastellaan ensin perinteisiä tapoja tehdä tutkimusta, meidän tulisi muokata hieman edellä esittämäni normatiivista kysymyksenasettelua. Eli meidän tulisi kysyä millä laskenta ja johtamismenetelmillä, miten sovellettuna ja missä olosuhteissa saavutetaan hyviä tuloksia. Sen selittäminen, mikä menettelytapa toimii missäkin olosuhteissa voi edellyttää eri teorioiden yhdistelyä. Eli nykyinen käytäntö, jossa ensin valitaan teoria ja sitten yritetään todistaa se päteväksi, välillä välittämättä siitä, tukeeko evidenssi teoriaa, on käytännön näkökulmasta pitkälti ajanhukkaa. Meidän tulisi myös purkaa eräitä vallitsevia, tutkimusta ohjavia oletuksia. Mainitsin jo edellä sen, että yritysten oletetaan usein pystyvän optimoimaan laskenta- ja johtamismallinsa. Muuttuvassa toimintaympäristössä ja jatkuvien yrityskauppojen maailmassa oletusta voi pitää lähinnä naivina. Toisena esimerkkinä oletuksesta, joka ei edistä käytännöllisten teorioiden syntyä voisi mainita näkemyksen siitä, että teoria ei voi antaa ohjeita käytännölle, koska ohjeiden antaminen vaatii ymmärryksen tavoitteista ja tavoitteet vaihtelevat eri yrityksissä. Nähdäkseni tutkijat voisivat hyvin rakentaa erilaisia teorioita erilaisia tavoitteita silmällä pitäen. Mikäli yrityksen tavoitteenä on, kuten rahoitusteoria olettaa, maksimoida osakkeenomistajien varallisuus, tavoitteet tulisi asettaa, suoritusta mitata ja palkitseminen järjestää tietyllä tavalla. Jos taas johto haluaa asettaa edellisen rinnalle tasavertaiseksi tavoitteeksi esimerkiksi ympäristövastuullisuuden, tavoit-

teen asetanta, suorituksen mittaus ja palkitseminen, tai jokin muu osa yrityksen ohjausjärjestelmästä tulisi todennäköisesti järjestää hieman eri tavoin, jotta tämäkin tavoite toteutuisi. Eli tavoitteet vaikuttavat varmasti siihen, mitä ja miten laskemme, mittaamme ja seuraamme toimintaa. Mutta on naivia ajatella, että meillä olisi vain yksi teoria, joka kertoisi, mitä tapahtuu ja kuinka tulisi toimia, kunhan vain määrittelimme tavoitteet tilanteen mukaan. Näitä nykyistä tutkimusta ohjaavia oletuksia ja ongelmia olisi helppo listata useita, mutta tyydyn tässä nostamaan esiin enää yhden. Tutkijat tarkastelevat tavallisesti mahdollisimman pientä ja rajattua kokonaisuutta kerrallaan, jotta voisivat sanoa siitä jotakin varmaa. Yrityksen johtamisen näkökulmasta ei ole kovinkaan suurta merkitystä sillä, jos tutkitaan esim. tulokortin hyötyjä, mutta ei kontrolloida sitä, mitä muita johtamiskäytäntöjä yrityksellä on ja miten tulokortti niihin kytkeytyy. Muodostamalla suurempia tutkimusryhmiä ja koordinoimalla ponnistuksia voitaisiin helposti tutkia yritysjohtoa kiinnostavia ilmiöitä nykyistä paljon kokonaisvaltaisemmin.

Toinen keskeinen polku käytännön kannalta relevantteihin teorioihin on se, että otetaan normatiiviset, käytännössä suositut laskenta- ja johtamismallit lähtökohdaksi, ja kehitetään näitä eteenpäin. Missä olosuhteissa, miten käytettyinä nämä mallit tuottavat hyviä tuloksia ja missä niiden puutteet ovat? Näiden normatiivisten käytännönläheisten teorioiden rajojen etsimisessä olisi nähdäkseni tutkimusyhteisölle yksi sopiva tehtävä, josta olisi aidosti hyötyä myös käytännön toimijoille.

Kummankaan edellisen ehdotuksen osalta meidän ei tarvitse puuttua vallitsevaan tieteen-ideaaliin, riittää kun muutamme joitain totuttuja käytäntöjä. Kolmas hieman edellisiä radikaalim-

pi polku on korkeakoulumme rehtorin yhdessä kollegojensa kanssa 1990-luvun alkupuolella lanseeraama konstruktiivinen tutkimusote, jonka voi katsoa olevan eräs toimintatutkimuksen muoto. Sen ajatus on yksinkertainen. Pyritään luomaan yhdessä yritysten kanssa heidän ongelmiin ratkaisu, konstruktio, jota voidaan soveltaa laajemminkin. Konstruktio muodostaa itsessään eräänlaisen teorian, eli miten jotakin asiaa, kuten vaikkapa laatukustannuslaskentaa tulee tehdä, jotta saavutetaan haluttuja tuloksia. Tämän kaltainen konstruktiivinen toimintamalli on valalla osin teknisissä tieteissä, mutta liiketaloustieteissä käytännöllistä ongelmanratkaisua, joka tuottaa laajemmin sovellettavissa olevan työkalun tai toimintamallin, ei toistaiseksi pidetä tieteenä.

Kuinka kauan nykyinen menositten jatkuu, eli ovatko käytännölliset teorat toiveajattelua?

Kaikki edellä mainitut keinot ovat toteutettavissa, mikäli tutkijayhteisö on valmis ajattelemaan asioita hieman totutusta poikkeavalla tavalla. Usein vaikeinta ei ole uuden oppiminen, vaan vanhoista toimintamalleista luopuminen. Pohdin lopuksi, mitkä tekijät estävät tutkijoita toteuttamasta edellä esittämiäni ajatuksia tutkimuksen uudelleen suuntaamiseksi.

Meitä professoreja ja muita tutkijoita arvioidaan julkaisujen perusteella. Julkaisut ratkaisevat sen, kuka etenee akateemisella uralla. Sinänsä tämä on oikein, mutta mikäli alan arvostetuimmat lehdet perustuvat traditioille, joissa tutkimuksen käytännön relevanssille ei panna painoa, kuten on tilanne ainakin laskentatieteiden alalla, voidaan vain kysyä, johtaako tämän kaltainen arviointi oikeaan suuntaan. Paine julkaisuta alan arvostetuimissa lehdissä on kova ja

esimerkiksi kaupparkeakoulussa myönnetään kannustusapurahoja tutkijoille, jotka julkaisevat artikkeleitaan lehdissä, joiden niin kutsuttu impaktifaktori on yli yhden. Omalla alallani ei ole yhtään julkaisusarjaa, jonka impaktifaktori olisi edes lähellä yhtä ja joka julkaisisi esim. konstruktiiivisella tutkimusotteella toteutettuja tutkimuksia.

On tietysti helppo sanoa, että ko. lehtien ei tulisi olla alalla arvostetuimpia tai että lehtien editorien pitäisi tulla järkiinsä. Näiden arvostusten muuttuminen on hidaskäyttöprosessi, mikäli sitä tapahtuu lainkaan. Yhdysvalloissa nuoret tutkijat ohjataan sen tyyppisten teorioiden pariin, joita ns. huippulehdissä suositaan. Teoriat ja niihin liittyvät menetelmät rajaavat tutkittavia kysymyksiä tehokkaasti. Tästä poikkeaminen merkitsisi nuorelle tutkijalle merkittävää riskiä oman uran suhteen. Tähän harva on valmis. Ohjaavien professoreiden kohdalla tilanne on maailmalla sama – mikäli laitokselta ei synny riittävä julkaisuutoimintaa alan huippulehdissä, yliopiston sisällä rahaa ryhdytään ohjaamaan niille laitoksille ja tiedekunnille, jossa tuloksia syntyy. Näin käytännön relevanssin karttamisen kierre on valmis.

Eräs tutkimusten julkaisemiseen liittyvä alalle ominainen piirre on se, että meillä kaupparkeakoulussakin edellytetään osa artikkeliväitöskirjojen artikkeleista tutkijan yksin tekemiksi. Osa virantäyttöprosesseissa arvioita antavista professoreista panee enemmän painoa yksin tehdyille julkaisuille kuin yhteisjulkaisuille. Itse uskon, että käytännön kannalta mielekkäämpiä kokonaisuuksia voitaisiin tarkastella nykyistä huomattavasti suuremmissa tutkimusryhmissä. Tällöin arviointiperusteiden tulisi kohdella nykyistä tasapuolisemmin julkaisuja, joissa on lukuisia kirjoittajia. Eli substanssin tulisi yksin määrätä tutkimuksen arvo, ei niin, että

arvo jaetaan kirjoittajien lukumäärän mukaisiin osiin.

Voidaan ajatella, että määrärahojen jako esim. TEKES:in ohjelmien kautta johtaa siihen, että rahoitusta annetaan hankkeille, joiden kustannuksiin myös liike-elämä suostuu osaltaan osallistumaan. Pidän liike-elämän osallistumiseen pohjautuvaa toimintamallia järkevänä ja sen voisikin ajatella takaavan tutkimuksen käytännön relevanssin. Näin ei kuitenkaan välttämättä ole, sillä nämäkin tutkimukset tulee saada julkaistuksi, mikäli uralla halutaan edetä. Veikkaan myös, että useille meistä jo virkansa varmistaneille professoreille kansainvälinen akateeminen viiteryhmä ja siinä päteminen menee helposti käytännön relevanssin edelle. Mikäli julkaisuja ei alan huippulehdissä tule tasaiseen tahtiin, virassakaan oleva professori ei ole kansainvälisesti katsottuna mitään.

Uskon kuitenkin, että jos Suomessa tutkimuksen rahoitus jatkossa pohjautuu vahvasti hankekohtaiseen rahoitukseen, jossa yrityksillä on myös jokin rahoitusosuus, tutkimus pidemmällä aikavälillä tuottaa paremmin käytäntöä palvelevia teorioita ja tuloksia. Tämä kuitenkin edellyttää myös sitä, että tuloksia arvioitaessa ei tuijoteta vain siihen missä lehdessä artikkelit on julkaistu ja mikä on näiden lehtien impaktifaktori. Tutkijan aikaansaannoksia tulisi katsoa laaja-alaisemmin, osin myös sen kautta kuinka paljon yritysrahoitusta hän on onnistunut hankkeisiinsa saamaan. Tulee kuitenkin muistaa, että käytännöllisten teorioiden kehittäminen ei saa merkitä sitä, että tutkijoista tulee liikkeenjohdon konsultteja. Kaiken tutkimuksen tulisi kuitenkin pyrkiä luomaan jonkinasteinen teoreettinen kontribuutio ja mikäli tätä ei synny, ei hankittu rahoituksellekaan voi paljon painoa panna.

Yhteenvetona voidaan todeta, että akateemisissa virantäytöissä ja rahan jaossa käytetyt

kriteerit eivät nykyisellään edistä käytännöllisten teorioiden syntyä. TEKES:n hankerahoitus, joka edellyttää yritysrahoitusta, on ohjausmielessä askel oikeaan suuntaan. Samankaltainen rahoitusmallin muutos tulisi tapahtua myös muissa tämän alan tutkimuksen valtamaissa, jotta tämä ohjaus tehoaisi hyvin. Tästä ei ole toistaiseksi selkeitä viitteitä näköpiirissä, valitettavasti.

Itse haluaisin uskoa, että mikään ei ole käytännöllisempää kuin hyvä teoria. Suomessa kuten muuallakin Skandinaviassa yrityksillä ja yliopistoilla on ollut melko läheinen suhde. Oman alani tutkimuksessa hyvät suhteet yrityk-

siin ja yritysten avoimuus ja valmius tukea akateemista tutkimusta ovat luoneet jopa eräänlaisen akateemisen kilpailuedun verrattuna moniin ulkomaisiin kollegoihin. Toivon, että tämä myönteinen suhtautuminen akateemiseen tutkimukseen jatkuu Suomessa vahvana. Uskon, että näin tulee tapahtumaan, mikäli molemmat osapuolet edelleenkin kokevat aidosti hyötyvänsä yhteistyöstä. Käytännöllisten teorioiden avulla tätä yritysten saamaa hyötyä olisi mahdollisuus lisätä. Eli en pitäisi käytännöllisiä teorioita toiveajatteluna, mutta haasteita tällä tiellä kyllä riittää. ■